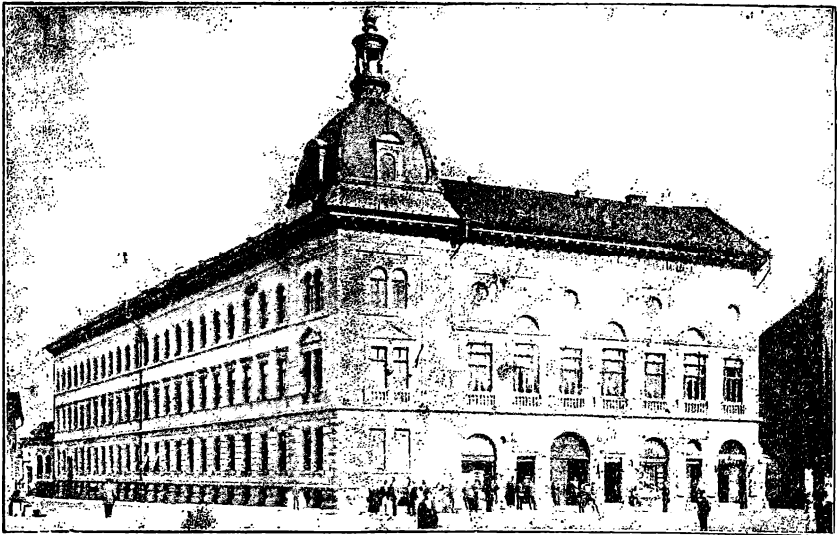

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZ-
KERÜLET THEOLOGIAI FAKULTÁSÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1921.—22. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
DR. MAKKAI SÁNDOR,
A THEOL. FAKULTÁS IGAZGATÓJA.

A REF. THEOL. FAKULTÁS KIADVÁNYA.

CLUJ—KOLOZSVÁR,
1922.

Az intézet állapota.

A) Szellemi állapot.

a) Hatóságok, tanárok.

1. Hatóságaink szervezetében az idei év megint fontos változásokat hozott. A csak 1921. júl. 2.-án tartott egyházker. közgyűlés által megválasztott főgondnokunk, Dr. *Kolosváry* Bálint már 1921. okt. hó 20.-án lemondott és expatriált. Benne, noha hitünk, szeretetünk és reménységünk szerint mindig velünk és a mienk marad lélekben, intézetünk igazán lelkes vezetőjét, hű barátját és odaadó munkását veszítette el a tér és idő világában. Főgondnoki székét a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés fogja betölteni.

A fenti közgyűlés által megválasztott gondnokunk, Dr. *Schilling* Lajos 1921 aug. 29.-én hirtelen elhunyt. Benne előjáróságunk legidősebb világi tagját s egyik legnemesebb és legbuzgóbb munkását temette el. Helyére addig is, míg a legközelebbi egyházker. közgyűlés a gondnoki széket betöltheti, előjáróságunk h gondnokul Dr. *Grandpierre* Emilt állította, amit az lg. tanács helybenhagyólag tudomásul is veit 5202—1921. sz. a.

Évközben expatriált még előjáróságunk tagjai közül Dr. *Bartók* György, intézetünk volt kiváló professzora is, akit el nem múló szeretet és a legdrágább emlékezések fűznek hozzánk a távolból is.

Az előjáróság kebelében így beállott fájdalmas hiányok pótlása végett gondoskodnunk kellett új tagokról, akiket egyelőre, mint póttagokat kértünk fel, az Igazgatótanács jóváhagyása mellett, a munkára addig is, míg az ehker. közgyűlés a megürült helyeket véglegesen betöltheti. Ilyen póttagok voltak ez évben: Dr. *Filep* Gyula és Dr. *Kovács* András világi és *Csány* István lelkészi részről.

Előjáróságunk tehát ebben az iskolai évben a következő tagokból állott: Tanulmányi főfelügyelő: *Nagy* Károly püspök.

Főgondnoki állás: üres. Helyettes gondnok: Dr. *Grandpierre* Emil. Világi tagok: *Kovács* Dezső rendes, Dr. *Filep* Gyula és Dr. *Kovács* András póttagok. Lelkeszi tagok: *Vásárhelyi* Boldizsár, *Kádár* Géza, *Sófalvy* Károly, *Vásárhelyi* János rendes tagok és *Csiky* István póttag. Tanártagok: Dr. *Makkai* Sándor igazgató, Dr. *Tavaszy* Sándor gazd. felügyelő, Dr. *Kecskeméthy* István rendes és Dr. *Imre* Lajos póttag.

2. A fakultás *tisztviselőinek* megújítása az 1920—24. évekre 1920. szept. 8-án megtörtént volt, de Dr. *Ravasz* László igazgató távozásával az igazgatói állás 1921. szept. 1-én megüresedett s így a ciklus hátralevő részére tisztújítás vált szükségessé. Az 1921. szept. 3-án tartott tisztújító előlj. nagygyűlés igazgatóvá Dr. *Makkai* Sándort, gazd. felügyelővé, könyvtárossá és előlj. jegyzővé Dr. *Tavaszy* Sándort, int. konviktusi felügyelővé Dr. *Imre* Lajost választotta meg, amely választásokat az Igazgatótanács 5201—1921. sz. a. jóváhagyott.

3. Intézetünk *egyházkerületi* képviselője Dr. *Kecskeméthy* István.

4. *Tandri karunkban* is mélyreható változás állott be. A mult tanév végével eltávozott körünkől Dr. *Ravasz* László igazgató, egyhker. főjegyző, a gyakorlati theológia ny. r. tanára, akit a dunamelléki egyházkerület püspökévé választott. Előljáróságunk és tanárikarunk 1921. szept. 3-i gyűlésében vett tőle búcsút a büszke öröm és a nehéz fájdalom érzései között. Ő azóta új egyházkerületének méltán magasztalt és szeretettel övezett vezére lett; de számunkra is itt hagyta feledhetetlen személyisége és munkája gazdag áldásait s hisszük, hogy lélekben továbbra is a miénk maradt. Helyére a tanári kar és előljáróság előbb helyettesül, majd egyhangú meghívással és az Igazgatótanács szintén egyhangú hozzájárulásával 1922. ápr. 1-től kezdődő érvénnyel ny. r. tanárul Dr. *Imre* Lajos volt kolozskarai lelkész, theol. m. tanárt, intézetünk egyik legkiválóbb volt növendékét, — egyházkerületünknek tudományban és lelkipásztori gyakorlatban egyként kipróbált jó vitézét hívta meg, aki már ez egy esztendei munkájával is ékesen megbizonyította, hogy *Ravasz* László öröksége méltó kezekre szállott. E helyről is kívánunk neki áldást munkájára és életére.

Itt említjük meg, hogy az Igazgatótanácsnak sikerült a román kir. kormány hozzájárulását megnyerni egy, az államtól járó javadalom terhére szervezendő r. *ének-zenetanári* állás beállítására és az *egészségtani* és *orvosi ismeretek* intenzivebb tanítása cél-

jából az intézeti orvos számára megfelelő tiszteletdíj utalványozására. Az ének-zenetanári állásra 1922. ápr. 1-től kezdődő érvényes tanárikarunk és előljáróságunk *Nagy Gerő* szeretetházi igazgatót, eddigi h. tanárt hívta meg s a meghívást az Igazgatótanács 2411—1922. sz. a. jóváhagyta. Az intenzívebb egészségügyi oktatást pedig Dr. *Filép* Gyula int. orvosunk vette kezébe, melynek teljes keresztülvitele a jövő isk. évben veszi kezdetét.

Ez iskolai évben megkezdettük a *román nyelv és irodalom* tanítását is. Erre nézve szükséges itt röviden vázolni a következőket: a kultuszminiszter 6046—1922. sz. a. értesítette a Ig.-tanácsot és a fakultást, hogy tanszékét létesített és óhajt fenntartani a kolozsvári református és unitárius theol. akadémiák hallgatóinak román nyelvi és irodalmi oktatására. Erre a tanszékre 1131—1922. sz. királyi határozattal kineveztetett Dr. *Jonescu* Péter, a kultuszminiszterium vezérigazgatója, aki 1922. márc. hó 13-án Nagy Károly püspöknél és a fakultás igazgatójánál működésének megkezdése végett jelentkezett. A jelentkezés — jegyzőkönyv felvétele mellett, — azzal vétetett tudomásul, hogy a tanszék szervezése és a tanári kinevezés közjogi vonatkozásai külön tárgyalások anyagát képezik s ennek eredményéhez képest fog az egyházi hatóság további rendelkezése megtörténni. Ehez képest az Igazgatótanács 1922. ápr. 12-i gyűléséből 2232/1922. sz. a. értesítette a fakultás előljáróságát, hogy a vallás és művészetügyi miniszter ur 15416/1922. sz. iratából jólesőleg tudomásul véve azokat a megnyugtatót célzó kijelentéseket, hogy a 6046/1922. sz. intézkedésével egyáltalán semmiben sem akarta érinteni ref. egyházunk és theol. akadémiánk autonomiáját, melyet tiszteletben tart, s hogy a szóbanforgó román nyelvi tanszék fakultásunk szervezetén kívülálló, melynek tanára azon gyakorlati célból bocsátatik az intézet rendelkezésére, hogy theologusaink a román nyelvet megismerjék, addig is, míg egyházi törvényeink rendelkezései szerint az egyházkerületi közgyűlés e kérdésben, mint jogkörébe tartozóban, határozhat: precedensül nem szolgálható kivételképen, átmenetileg igénybeveszi theol. ifjaink román nyelvre való tanítására a rendelkezésre bocsátott tanár munkáját s utasítja a theol. Előljáróságot, hogy az intézetnél tanítandó modern nyelvek közé vegye fel a román nyelvet is s a rendelkezésre bocsátott tanár munkáját az intézeti szabályok szerint ossza be.“ A kultuszminiszter 21116—1922. sz. iratában értesítette az Ig.-tanácsot, hogy Dr. *Jonescu* Péter kinevezett tanár berendeltetett a miniszteriumhoz „az idegen kultuszok“

vezérigazgatói teendőinek végzésére s ezért fakultásunknál az isk. év végéig helyettesítendő. Az ig. tanács 1922—1923. sz. a. felhívta a fakultást a helyettes alkalmazására. Helyettesként alkalmaztuk a tanév végéig *Miklós Viktor* ref. koll. h. tanár urat, s erről 1922—1923. sz. a. a kultuszminisztert és az igazgatótanácsot értesítettük. A román nyelv és irodalom tanítása az I—IV. éven, csoportonként heti 2—2 órán végeztetett a rendelkezésre álló idő alatt; intenzivebb tanítása a jövő isk. évben veszi kezdetét.

Ebben az évben is rendes hallgatókul látogaták intézetünket az erdély-bánáti *evangelikus* egyházkerület theol. ifjai, számszerint 6-on, s részükre a specialisan evangelikus kollegiumokat Dr. *Kirchknopf* Gusztáv ev. lelkész, theol. m. tanár tartotta. Tanulmányi és vizsgarendjük végleges megállapítása még nem történt meg; ennél fogva az idén mindazon kötelezettségek alatt állottak, mint a mi rendes hallgatóink. Dr. *Kirchknopf* Gusztáv aa ezenkívül díjtalanul tanította hallgatóinknak a német nyelvet két csoportban, amiért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki.

A theol. ifjak *tanítói* kiképzése tárgyában végleges intézkedés még nem történt, azonban a népiskolai módszertan és tanítási gyakorlatok az idén is tanítottak a III. éveseknek s e munkát most is *Pálmay* Lenke polg. isk. tanárképző int. igazgatónő végezte kiváló szakértelemmel és buzgalommal.

Az *egyházi ének és zene* tanítására addig is, míg a tanszéket sikerült betöltenünk, kiegészítőként megnyertük *Kárpáthy* Emil ev. igazgató-tanítót, aki szép eredménnyel és nagy odaadással végezte e munkát. Most már, mint említve volt, intenzív és szak-szerű munkára alkalmas rendes tanárt nyertünk erre a fontos misszióra *Nagy* Gerő személyében.

5. *Helyettesítés.* Az *új szövetségi* tanszék az idén is üre-sedésben volt. Tárgyait Dr. *Kecskeméthy* István látta el heti 4 órán. Előjáróságunk a tanszék betöltésére nézve, tekintettel annak fontosságára, előterjesztést tett az Igazgatótanácshoz, de az Igazgató-tanács 1922. május 4-i gyűléséből 1922—1923. sz. a. a rendes tanárral való betöltést egyelőre elhalasztotta „részt a theologus-képzés küszöbön álló reformjára, részt a választandó rendes tanár gyakorlati (helyettes v. rendkívüli) kipróbálása érdekében való tekintettel.“

Szintén üres még a *filozófiai-paedagogiai* tanszék is, melynek tárgyait az idén Dr. *Tavaszy* Sándor és Dr. *Imre Lajos* látták el.

6. *Magántanáraink* közül az idén egyik sem tartott előadást.

7. *Tanári kar: Tiszteletbeli tanár: Dr. J. A. Cramer*, az utrechtii egyetem professzora. Tiszteletbeli tanárrá választott az 1921. jul. 2-án tartott egyhker. közgyűlésen, mint erdélyi ref. egyházunk egyik legkiválóbb barátja és pártfogója s mint az őskeresztén történelem kiváló szaktudósa.

Dr. *Makkai* Sándor, igazgató, a vallásbölcsezet és rendszeres theológia ny. r. tanára, igazgatótanácsos, a Ref. Szemle fellelős szerkesztője. Szolgálati éveinek száma 5. Intézetünknel működik 1918. szept. 1. óta.

Dr. *Kecskeméthy* István, a keleti nyelvek és őszövségi tudományok ny. r. tanára. egyh. ker. képviselő, a Református Lelkész egyesület elnöke. Szaktárgyain kívül előadta az újszöv. tanaszék tárgyait is, mint helyettes. Szolgálati éveinek száma 26. Intézetünknel működik 1895. szept. 1. óta.

Dr. *Tavaszy* Sándor, az egyháztörténelem ny. r. tanára, gazdasági felügyelő, könyvtáros és előlj. jegyző. Szolgálati éveinek száma 2. Intézetünknel működik 1920. június 1. óta.

Dr. *Imre* Lajos, a gyakorlati theologia ny. r. tanára, az angol nyelv tanítója, internátus-konviktusi felügyelő, tanárkari jegyző. Szolgálati éveinek száma 1. Intézetünknel működik 1921. szeptember 1. óta.

Dr. *Kirchknopf* Gusztáv ág. hitv. evang. lelkész, theol. m. tanár, az ev. dogmatika és újszöv. exegesis előadó tanára, a német nyelv tanítója. Intézetünknel működik 2 év óta.

Dr. *Filep* Gyula, egyet. m. tanár, volt vármegyei főorvos, intézeti orvos, a közegészségtan és orvosi ismeretek tanára. Szolgálati éveinek száma 20. Intézetünknel működik 1902. óta.

Pálmay Lenke, a Marianum tanító- és polg. isk. tanárképző intézetének igazgatója, a népisk. módszertan előadó-tanára és a gyak. tanítások vezetője. Intézetünknel működik 2 év óta.

Nagy Gerő, az egyházi ének- és zene előbb helyettes, majd rendes tanára. Rendes tanári működésének kezdőpontja 1922. ápr. 1.

Kárpáthy Emil, evang. igazgató-tanító, az egyházi ének és zene helyettes tanítója, az idén mint kisegítő, működött.

Miklós Viktor, a kolozsvári ref. kollegium h. tanára, mint Dr. Jonescu Péter helyettese, a II. félévben román nyelvet tanított I—IV. éveseknek, csoportonként 2—2 órán.

8. Az intézet tisztviselője: *Bekess* Károly háznagy, a kon-

viktusi élelmezés és a házgondnoki teendők vezetője. Intézetünk-nél szolgál 3 év óta.

b) Hallgatók.

Beiratkozott az egész év folyamán 82 theologus, 15-tel kevesebb, mint a tavaly. Ebből az első félév elején 4 negyedéves, 21 harmadéves, 23 másodéves és 31 elsőéves volt; a második félév végén (összevonások által) 11 negyedéves, 14 harmadéves, 27 másodéves és 30 elsőéves. Évközben exmittáltatott 1 negyedéves, kültöldön tanult 1 másodéves, kilépett 1 elsőéves, 2 másodéves, evangélikus 1 negyedéves, 2 másodéves és 3 elsőéves.

Feltűnő apadást mutat az első évesek száma (67-ről 31-re). Ennek magyarázata az, hogy a tavaly első évre beiratkozottak nagy része expatriált, sokan pedig csak átmeneti és ideiglenes állomásnak tekintették a theológiát, jó nehányat a tanárképző kö-tötti ide s annak beszüntetése után eltávoztak. Az így lecsapolt s a lelkeszi pályára nézve nagyrészt úgy sem fölötébb használható elem távozása után a megmaradottak lélszáma meglehetősen sta-bilnak tekinthető s így azt lehet mondani, hogy a papi pályára készülő ifjuság lélszáma, az első éveseket összehasonlítva a fel-sőbb évekével, emelkedőben van. Az I- II. éven még mindig 12 görög-pótlós éreltségis ifjú van; tanári karunk felterjesztést tett Ig. tanácsunkhoz, hogy házi kurzussal pótolassék enemű fogyat-kozásuk, azonban az Ig. tanács addig, mig a felvételi módozatok esetleg nem reformáltatnak úgy, hogy a görög nyelvet a theolo-gián lehessen kezdeni, a görög éreltségi megszerzését továbbra is kötelezőnek mondta ki s így tanárkarunk az illetőket 1922. szept. 1-éig a görög éreltségi letételére kötelezte. — Az 50—1917 sz. konventi határozat alapján, a hadviseltek jogositva voltak ta-nulmányaikat összevontan végezni, mivel azonban t. karunk azt tapasztalta, hogy sokaknál e kedvezmény a lelkeszi pálya nivójá-nak sülyesztésére vezet, előterjesztést tett az Ig. tanács-hoz, hogy e kedvezmény jövőre megszűnjék azokra nézve, akik kollokvium-vagy vizsgán elégtelen osztályzatot kapnak. Az Ig. tanács e javaslatot 1672—1922. sz. a. jóváhagyta azzal, hogy a jövőben esetleg még beiratkozó hadviselt theologusok közül csak az ve-heti igénybe a kedvezményt, akit egy félévi előmenetele alapján erre a tanári kar külön ajánl a püspöknek, aki aztán ez ajánlás alapján a javasolt időkedvezményt megadhatja.

A tanulók *nyelvismeretére* vonatkozólag magyarul és romá-

nul beszél 7, magyarul, németül és oroszul 1, magyarul és németül 4, magyarul, németül és románul 1; a többi csak magyarul.

Az erdélyi egyházkerületben illetékes 72, a királyhágómel-
léki kerületben 8, míg 2 Magyarországon született.

B) Anyagi állapot.

a) Tanintézet.

1. Intézetünk vagyona áll két házból (egyik az intézet épülete), az intézeti házon fennálló tartozás a tanév elején annuitásos kölcsönben 120,447'33 lei, lejár 1945-ben; 21 hold földből, betétekből és pedig az egyházkerületnél 175,985'55 lei, helybeli pénzügyintézetnél 90,481 lei; járadékokból: Bethlen-kollégiumtól 16 drb. ösztöndíj (az idén 5000 lei volt), áilamsegélyből, amelyeknek összege 1921. július 1-től 198,279 lei részben személyi, részben dologi kiadásokra; egyházmegyei ösztöndíjakból, amelyek összege 1260 lei, Gecse-Baldácsy-alapokból 2500 lei, 61,018 lei értékű értékpapirokból, melyekből 57,350 lei hadikölcsönkötvény, amelyek 1919. év második felétől kezdve nem kamatoztak, a többi jelzálogkötvény és pénzügyintézeti részvény, alacsony kamatozással.

2. A vagyon gyümölcsözők: ingatlanok bérjövödelméből 71,020 leit (bérházunk után az államrendőrség 1½ év óta bért nem fizetett, bár ismétellen kísérletet tettünk arra, hogy megkapjuk. Most ig. tanács útján a belügyminiszteriumot kerestük meg), díjak címén 33,741 lei, kamatjövödelemből 8974'15 lei, járadékok címén 207,039 lei. A vagyont az intézet előljárósága kezeli a gazd. felügyelő tanár útján.

3. Tandíjat a jó előmenetelű prot. hallgatók nem fizetnek: azoknak azonban, akik tanulmányaikkal nincsenek rendben, évi 100, más vallásuaknak pedig évi 200 lei tandíj van megállapítva.

4. Az 1921/22. évi költségvetés főbb tételei voltak: a) *Szükségletek* Személyi kiadások 170,316 lei, ösztön- és pályadíjak: 1840 lei, fűtés és világítás 19,648'65 lei, karbantartás 25,000 lei, rovatatok 20,000 lei, kamat és törlesztés 10,220 lei; b) *Fedezet*. kamatjövödelem 8975'15 lei; bérjövödelmek: 85,897'50 lei, segélyek: 117,812'66 lei, díjak: 34,340 lei. Hiány: 0'66 bani.

5. Intézetünk törzsvagyonának az emelését szolgálja az év folyamán létesített négy nagyobb alap Ravasz-alap 2093 lei, marosi egyházmegye alapítványa 3882'50 lei, Pókai Nagy Sándor

emlékezetére tett alap 1000 lei és az intézeti jövedelmekből létesített Intézetfenntartási alap 90,481 lei.

6. Intézetünk az 1919. év januárjában indított gyűjtőakciót ez évben is folytatta, hogy az intézeti biztosabb anyagi alapra segítse. Gyűjtőakciónk ez évben 86,109.65 leit eredményezett. Ennek tekintélyes része azonban amerikai adomány, és pedig egy részletben 7975 lei, amelyet a külföldi tanulmányutra menő hallgatóinknak adományozunk viatikum fejében, egy másik részletben 30,000 lei, amelynek felerésze a konviktus felszegélyezésére fordított. Legújabban Sebestyén Endre amerikai lelkész útján 27,000 leit kaptunk, amely összeg az adományszámla többi tételeivel az intézetfenntartási alap növelésére fordított. Intézetünk hálás köszönetének kifejezése mellett ide iktatjuk az év folyamán a fenti nagyobb tételeken kívül befolyt adományokat: Zsigmond János beszercei lelkész felszentelésekor 100 lei, Grósz Tivadar gyergyószentmiklósi közjegyző 500 lei, Csiki Emmanuel 20 lei, küküllői egyházmegye 150 lei, makfalvi hívek 50 lei, a magyarózdai legatum 13 lei, Szász Márton 250 lei, magyarvistai konf. ifjak 45 lei, Soós Béla 25.15 lei, Nagy J. 24 lei, Marosi esperes visitáció perselypénze 1120 lei, középszolnoki-zilahli takarékpénztár 1000 lei, Lázár Istvánné 230 lei, ugyanaz 140 lei, ugyanaz 70 lei (ez utóbbi három adomány egy szegénysorsu theologus segélyezésére adatott), reformációi perselypénz 702 lei, zsbói hívek adománya estélyünk alkalmából 2530 lei, zilahi hívek adománya estélyünk alkalmával 4525 lei, Farkas-utcai templomi perselypénz Ravasz kibúcsuzása alkalmával Ravasz-alapra 2093 lei, Kovács Ferenc nagysajói lelkész adománya 100 lei, küküllői egyházmegye 290 lei, a küküllői egyházmegye Kálvin Szöv. estélye jövedelméből 600 lei, a marosi egyházmegye alapítványának a növeléséhez 2762.50 lei, dr. Kovács Áron adománya 100 lei, a szilágyballai egyházközség 70 lei, dr. Török Imre özv. Matólczi Biró Ferencné emlékezetére 300 lei, Egerházy Lajos lelkész 3225 lei, Janó Albert esperes 100 lei, magyarvistai konf. ifjak 50, bácsii konf. ifjak 38, Szász István egyházmegyei gondnok 100, Kádár Géza zilahi lelkész 50, Kónya György Angyalos 50 lei.

7. *Tanári nyugdíjügy.* Tanáraink nyugdíjintézeti ügye még mindig nem nyert végleges elintézést. Anyugdíjintézeti járulékokat saját pénztárunkba beszedtük s a további intézkedésig itt tartjuk nyilván.

8. *A tanári tanulmányi alop,* amely pótkoll. és vizsgadíjak járulékaiból növekszik, jelenleg 4359.99 leit tesz ki.

9. *Ösztöndíjak*: Ifjaink az idén *Bethlen*-kollegiumi ösztöndíjakat élveztek 5000 lei értékben. Az egyházmegyei ösztöndíjak közül csak a küküllői egyházmegyei ösztöndíj folyt be eddig 300 lei összegben és a széki egyházmegyei ösztöndíj 300 leiben.

Ezekon kívül alkalmi segélyek és legációk képezték a java részét a segélyezésnek.

b) Internátus. Konviktus.

Az internátus és konviktus fenntartási költségeit az internátusi és konviktusi díjakból fedezi intézetünk.

Az internátusba beiratkozott első félévben 61 ifju, közülök az I. félév végén eltávozott 2, a második félév elején azonban újból fel kellett vennünk 3 ifjut, így az iskolai év végén internátusi bentlakóink száma 62 volt. Természetes, hogy a mult évihez (52) képest megnövekedett létszám olyan zsufoaltságot teremtett, melyet azáltal sem tudtunk enyhíteni, hogy intézetünk három vendégszobája közül egyet a bentlakásnak adtunk át. E zsufoaltság melynek következtében egy kettős szobában három, egy ötös szobában hat, a lakószobává alakított tanteremben pedig 14 hallgató lakott, természetesen káros hatással volt hallgatóink teljesítő képességére is, mert a tudományos foglalkozás a legkedvezőbb rendtartás mellett is a lehetetlenséggel volt határos. Ezt a tényt semmi esetre sem szabad tekinteten kívül hagyni az ifjuság tanulmányi eredményeinek megbírálásánál. E helyzet tarthatatlanságát látva, tanári karunk is többször tett lépéseket Előjáróságunk utján az intézet fölmentése s az ezért való közbenjárás tárgyában, hogy milyen eredménnyel, a jövő mutatja meg. Az esetleg felszabaduló második emelet s internátusunk jelenlegi néhány helyisége butorzat tekintetében is javításra szorul, bár annak belső kifestését az idén eszközöltük.

A konviktus tagjainak száma a rendes étkezőket számba véve két kintlakó ifjuval volt több, mint az internátus tagjaié, vagyis összesen 64. A bentlakók mindannyian a konviktusban étkeztek. Az ételmezés házi kezelésben volt, az int.-konv. felügyelő tanár ellenőrzése mellett a theologiai háznagy és neje vezették buzgó lelkiismeretességgel és mindkét fél őszinte megelégedésére. Az ételmezés a nehéz anyagi viszonyok dacára is egészen megfelelő volt, sőt az igen csekélyre szabott konviktusi díjakhoz mérten változatós is. Az ifjuság egy mulatsága jövedelméből 6000 leit adott a konviktusi vacsorák változatosabbá tételére, melyet erre a célra használtunk fel.

Az internátusi díj egész évre 500 L. Konviktusi díj 1200 lei volt, ezenkívül 1·5 q buza és 10 kgr. zsir, mint természetbeni tartozás. Internátusi díjak egész évi összege 61 ill. 62 tag után 30750 leit tett ki. A konviktusi díjakba terményben beszállított 2043·12 kgr. buza, 6951·84 lei és 289·74 kgr. zsir 8542·20 lei értékben. A természetben be nem szolgáltatott, tehát megváltott termények ellenértéke 35547·11 lei.

A hátralékok összege az idén nagyobb volt, mint a múlt évben. Ennek oka egyrészt a segélyezés csekélyebb mértéke, másrészt a terménybeszolgáltatásban való bizonytalanság, mert a gabonaforgalom korlátozására vonatkozó rendelet az isk. év elején sok ifjút meggátolt abban, hogy terményjárandóságát természetben beszolgáltathassa. Az internátusi díjhátralék 500 lei, a konviktusi 1200 lei, terménytartozások hátraléka 850 lei.

C) Tan- és nevelő eszközök.

a) Intézetünk épületét, amely a háborus idők alatt kívül-belül felettébb tönkrement, az idén mintegy 40.000 lei költséggel renováltattuk, a II. emelet belső renovációjának kivételével, mivel az a C. F. R. használatában van. Kőműves és festőmunkálatokat végeztettünk nagyjából, hogy a legszükségesebb javítások által a további romlást és a folyton növd kárt megakadályozzuk. A kertet rendbehoztuk és az udvart kiporondoztattuk. Azonban, mivel a II. emelet teljesen a C. F. R. bérletében van, a növendékeknek nem tudtuk megadni a kellő nyugalmat és kényelmet; mindössze egy olvasószobát sikerült adnunk; de se betegszoba, se fürdő, se játéktér nem; emellett az internátus is, amint említve volt, lehetetlenül tulzsufolt. Ismételt lépéseket tettünk a kormánynál a C. F. R. kitelepítésére nézve, mivel az 1916-ban évről-évre kötött és megújított szerződés akkori indoka a hallgatók hadbavonulásában adva volt, de ma nem vagyunk képesek őket elhelyezni s így egyházunk a helyszüke miatt legfontosabb életfunkciójának gyakorlásában van akadályozva. Emellett a C. F. R. a szerződést, amely minden év szeptember 1-én lejár, már két év óta nem újította meg s kiköltözni mégsem akar. Lépéseinknek eddigelé semmi eredménye nem volt.

Fájó sebe intézetünknek a tanári lakások elrekvirálása. Tanáraink lakásainak fele, sőt egyiknél $\frac{2}{3}$ -a évek óta rekvirálva van; ez egyrészt majdnem lehetetlenné teszi a tudományos munkálkodást, másrészt megghusítja az intézet berendezésének azt a célza-

lát, hogy a növendékek a bentlakó tanárok családjában nevelői környezetet találhassanak és velük állandó érintkezésben lehessenek; eltekintve attól, hogy egy lelkésznevelő intézet jellegével sokszor homlokegyenest ellenkező viselkedésű és életű rekvirálók mérhetetlen keserűséget és bánalmat okoztak tanárainknak és ifjúságunknak. Sokszor megismételt kérelmeink a kormánynál és hatóságoknál eddigelé süket fülekre találtak. Tovább kinlódunk abban a tudatban, hogy ez az állapot nem a mi szűgyenünk s abban a reményben, hogy talán egyszer mégis megkönyörül rajtunk az Uristen és visszaadja a hivatásunkhoz szükséges nyugodalmat és eszközöket.

Az internátus felszerelésén, butorzatán ideiglenes javításokat eszközözlünk, de bizony ez a berendezkedés 27 év alatt tönkrement és újról kell gondoskodnunk. Konviktsi felszerelésünk is csak a legszerűebb igények mellett tekinthető valahogy kielégítőnek, bár sok pótlást eszközöltünk ebben is. Tantermeink berendezése nagyon primitív; ezenkívül az egyik tantermünket kénytelenek voltunk internátussá alakítani át s így helyette a disztermet használni fel előadások céljára, ami további károkkal jár.

Ifjúságunk a szűk lakószobákban, bezsufolva, különösen télen, igazán nehéz körülmények közt tanult és lakott; ez a körülmény főleg az önkéntes továbbképzésre és tanulmányozó munkára járt szükségképen káros visszahatással.

b) *Könyvtárunk* állapotáról a következőket jelenti a könyvtárosnár:

Könyvtárunk állománya az 1921—22. tanévben jelentékenyen növekedett. Az elmúlt években a forgalmi nehézségek miatt a legfontosabb új könyveket nem tudtuk beszerezni, most ebben az évben igen sokat pótolunk. A vásárláson kívül adományozás útján is igen szépen gyarapodott könyvtárunk. Az 1921—22. év végén könyvtárunk állaga 14.115 mű, 24 091 kötetben. Az évi gyarapodás 524 mű, 591 kötetben. Ebből adományozott Nagy Károly püspök ur 62 drb., dr. Bartók György 2 drb., dr. Ravasz László püspök ur 57 drb., dr. Kolosváry Bálint 440 drb., dr. Kolosváry Sándor 948 drb.-ot. Az adományozók fogadják ez uton is hálás köszönetünket. Vásárlás útján szereztünk 198 kötetet. Megjegyezzük, hogy az adományok egész mennyiségükben nem járultak hozzá könyvtárunk pozitív gyarapodásához, mert tekintélyes részükben duplumok voltak, tehát jórészen duplum-könyvtárunkat szaporították.

II.

Az intézet működése.

A) Adatok az iskolai év történetéhez.

A tanév ünnepélyes megnyitása, — a levitakurzus és az épület renoválása miatt a tervezettnél valamivel később, — október 9-én d. e. 11 órakor történt a fakultás disztermében. Imádságot a főt. püspök aa mondott, utána Dr. *Tavaszy* Sándor az tartotta meg nagyszabású és minden tekintetben komoly figyelemreméltó tanári székfoglaló beszédét „A keresztyén vallástudomány a lelkésznevelés szolgálatában» cím alatt. Az új idők új követelményeit világosan és hathatósan hirdető beszéd egész terjedelmében megjelent a Református Szemle 1921. évi XIV. évf. okt. 15-i (19—20.) számában. Ezután dr. *Makkai* Sándor új igazgató tartott évmegnyitó beszédet, amelyben az előjáróságban és tanári karban történt változásokat ismertette, meleg búcsut vett az intézet nevében Dr. Ravasz Lászlótól, jelentette a tanárképző intézet bezárását és az ez ellen való tiltakozást és fellebbezést, üdvözölte Dr. *Tavaszy* Sándor székfoglaló tanárt, a régi és új munkásokat s végre kifejtette az ifjuság előtt azt a követelményt, hogy miképpen kell a hivatalnok-papnak mlsszionárius pappá lennie s ehez minő eszközöket ad a theologiai oktatás és nevelés. Ez a beszéd is olvasható a Ref. Szemle fentjelzett számában. Végül püspök aa üdvözölte az új tisztikart, a székfoglaló tanárt és az intézet munkásait és ifjuságát.

Az előadások okt. 10-én kezdődtek és zavartalanul tartottak dec. 21-éig. A karácsonyi szünet 1922 jan. 8-áig, az I. félévi kollokviumok jan. 20—31-ig tartottak. A második félév kezdődött febr. hó 6-án, az előadások május 31-ig, a kollokviumok jun. 18-ig tartottak. A szabályszerű vakációk leszámításával a tanév megszakítás nélkül, csöndes és folytonos munkával zajlott le.

Az évváró ünnepet június 18-án d. e. 11 órakor tartottuk meg. Ez alkalommal a theol. dalkör adott elő szép karéneket, az igazgató záróbeszédet tartott, amelyben a jövőre pásztori eszményét rajzolta meg; a püspök úr szeretetteljes adhortációban szólott az ifjúsághoz s végre Bíró Mózes II. é. theol. imádkozott. A tanév történetéhez kell kapcsolnunk a *tanárképző* intézet sorsáról való beszámolást. Mint köztudomásu, a kolozsvári közoktatási államtitkárság az intézet működését 1921. szept. 21-én, 386—1921. eln. sz. a. beszüntette, megállapítván, hogy ilyen intézet fenntartására kizárólag az államnak van joga. Előjáráságunk az Igazgatótanács 5354—1921. sz. felhívására ezen ősi és törvényes jogunkat elkobzó intézkedés ellen fellebbezett, kimutatva a történelmi jogot, az E. T.-ben biztosított lehetőségeket és a békeszerződés megfelelő §-aiban expressis verbis kifejezett azon jogát a nemzeti, kulturális és vallási kisebbségeknek, melynek alapján tanárképző intézetünk is fennálhat. Mindazonáltal az államtitkárság a tanárképző irattárát lepecsételtette és működését beszüntette; majd 42095—21. III. számú s hozzánk 1922. febr. hó 13-án az Igazgatótanács által letett iratában, a fellebbezésre válaszolva, újra fenntartotta előző intézkedését s kormánybiztost küldve ki, az intézet irattárát átvette és elszállította, amiről a felvett jegyzőkönyv tanuskodik. Így állván a dolgok, tanárképző-intézetünk az egész év folyamán szünetelt. Természetesen Előjáráságunk és Főhatóságunk most sem nyugodott bele e jogfosztásba s igyekszik tovább módokat találni ez önfenntartásának lényeges eszközét képező intézete újra való megnyitásának kivívására. Bármilyen nagy nehézségek is állanak ebben a kérdésben előttünk, remélnünk kell, hogy a középiskoláink részére szükséges tanárgenerációnak saját intézetünkben és saját eszményünk szerint való nevelésére kétségtelen jogaink gyakorolhatásához egyszer mégis csak hozzájutunk.

Theol. fakultásunkkal kapcsolatosan e tanévben két *tanfolyamot* rendezett az Igazgatótanács. Az egyik 1921. aug. 15—szept. 10-ig tartott *levitaképző kurzus*, másik az 1922. január 9—18-napjain rendezett *lelkészi továbbképző* kurzus volt. Az előbbin 53 tanító szerzett levitai képesítést s tanfolyamukon Dr. *Kecskeméthy* István és Dr. *Makkai* Sándor tanáraink adták elő a bibliai, hittani és gyak. theologiai tárgyakat s ők vezették a reggeli és estéli áhitatokat is. A lelkészi kurzuson mindenik tanárunk 7—7 előadást tartott szaktárgya köréből és pedig Dr. *Kecskeméthy* István: A vallástörténeti szemlélet jelentősége a ker. életben, Dr. *Tavaszy*

Sándor: A modern keresztyénség kibontakozása, Dr *Makkai* Sándor: A kálvinizmus és Dr. *Imre* Lajos: Az új lelkipásztori program címen; továbbá részt vettek a reggeli és esti áhitatok vezetésében és a megbeszéléseken is. Mindkét tanfolyamon folytatott munkájukkal készségesen siettek Püspök aa támogatására, aki a tanfolyamokat szervezte és fáradságot nem ismerő odaadással vezette. Reméljük, hogy tanárkarunk e munkákban való részvételével is előmozdította anyaszentegyházunk javát és jobb övdjének ügyét. Ezekon kívül igazgatónk résztvett a Püspök úr 1921. nov. 4—13-iki iskolalátogató körútjában a székelyföldön ugyancsak az igazgató és Dr. *Imre* Lajos tanárunk vettek részt a marosvásárhelyi kollégium-vizitációban ápr. 2- 11 én. E látogatásoknál ifj. konferenciák, vall. előadások és igehirdetés által szolgáltak. Dr. *Kecskeméthy* István tanárunk, mint az Ev. Munkások Szövetségének elnöke, a Zsilvölgyében, a Szilágységban és Marosvásárhelyt rendezett konferenciákon velt részt.

B) Fegyelem, oktatás és nevelés.

a) Fegyelem.

A tanárok közötti fegyelem és kollegiálitás — az intézet nemes tradícióihoz híven, — ez évben is mintaszerű volt. Az ifjuság élete is alig adott okot komolyabb panaszra. Tanárkari megintésben és a legációválasztásnál való hátrátételben egy ízben, egy ifjú részesült, engedély nélküli elutazás miatt; írásos igazgatói intésben az ifjuság egésze egy ízben részesült, az internátusi rend betartása érdekében. Külön fegyelmi szék nem tartatott. Tanárkarunk tekintetbe vette, hogy az internátusi rend szigorú és önkénytes odaadással való pontos betartásában az ifjúságot a zsufoaltság némileg akadályozta. Az időközi szabadságolások az idén, az előző évekhez hasonlóan, emelkedést mutattak. Ennek oka részben a katonai ügyek tisztázásában való folytonos utazgatás volt. A katonai hatóságok nem elégedtek meg az ifjak okmányainak bekérésével hanem a legtöbb esetben személyes megjelenést követeltek. Ez a dolog kétségtelenül főhatósági intézkedést kíván. Talán ez volt az oka, hogy ifjaink kissé rákaptak — a sajnos, nagyon is költséges vasuti utazgatásra s mindenféle családi ügyben állandóan szabadságolási kérésekkel ostromolták az igazgatót. Ez évben sikerült ezt a szokást a méltányosság korlátai közt az intézeti rend érdekében lehetőleg paralizálni, de kétségtelen, hogy a jövőben még teljesebb és szigorúbb ellenőrzésre van szükség, nehogy tápot

adjunk a felületes és könnyelmű mulasztások elharapózásának. Igaz, hogy sok baj, gond és nehézség fordul ma elő minden családban s ifjainkra otthon is nagy szükség lenne, de a pályájukra való komoly készülés mindennél előbbvaló. Egyébként örvendetesen lehet megállapítanunk, hogy ifjúságunk egésze magaviseletében és társadalmi forgolódásaiban is hivatásához illően viselte magát.

b) Oktatás.

1. *A tanárok irodalmi munkássága*, az egyházi irodalom szervezetlensége folytán az idén is csak íróasztaluk fiókjait gazdagította. Nagyobb önálló művek megjelentetéséről ma szó sem lehet, olyan nagy a nyomdaköltség. Ezek dacára kisebb-nagyobb irodalmi termékek mégis jelentek meg tanáraink tollából ez évben is, noha túlnyomólag csakis az élőszó hatalmával kellett dolgozniok. Dr. *Kecskeméthy István*, mint a Lelkészegyesület és Ev. Munkások Szövetségének elnöke, több cikket és elmélkedést írt az „Egyházi Figyelő“-be és az „Evangeliumi Munkás“-ba, ezenkívül kiadás és sajtó alatt állanak az egyházkerület által kiadandó vallástani tankönyvei a középiskolák I., II. és V. osztályai számára.

Dr. *Makkai Sándor* szerkesztette 1921. júl. 1-től az egyházkerület hivatalos lapját, a *Református Szemlét*, ebben, valamint a *Pásztortűz* c. folyóiratban több elmélkedése, cikke, tanulmánya jelent meg; ezenkívül az egyházkerület kiadásában megjelent „*A lélek élete és javai*“ c. filozófiai propedeütikája s sajtó alatt állanak theológiai kézikönyvei. Dr. *Tavaszy Sándor* a *Református Szemlében* és *Pásztortűzben* közölte több filozófiai és világnézeti tanulmányait; Dr. *Imre Lajos*nak a *Ref. Szemlében* jelentek meg cikkei. Mellékfoglalkozást a tanárok — tekintettel már csak sokoldalú elfoglaltságukra is — nem űztek, csupán Dr. *Makkai Sándor* tanított a ref. leánygimnáziumban heti 5 órán filozófiát és vallást. Az egyházi, magyar társadalmi és iskolai munkákban minden tanárunk tevékeny részt vett.

Tankönyveket kiadni hallgatóink számára az idén sem sikerült, pedig a litografált jegyzetek nemcsak kevésbé használhatók, de sokkal drágábbak is a nyomtatott könyvnél. Az ujonnan megindított parochiális könyvtárban kívánatos lenne rövid theol. compendiumuk közlése, amelyek vezérfonal gyanánt szolgálnának hallgatóinknak a kollokviumokra és vizsgákra készüléskor, s melyet lelkész-társaink is haszonnal forgathatnának. E helyről is ajánljuk ezt az ügyet az egyházi Főhatóság figyelmébe!

2. *A tanulási eredmény, az összes segítő és terhelő körülményeket számbavéve, közepesen kielégítő.* Az órák látogatása tekintetében ugyan volt kifogás, de ez nagyrészt indokolását találja a fentebb említett sűrű kényszer-szabadságolásban. Az idén is volt 11 olyan növendékünk, aki katonai kedvezménye alapján 2 év anyagát végezte egy év alatt és megfelelő eredményt produkált. Habár különösebb kedvet és képességet a tudomány iránt, ami az átlagot messze felül haladná, nem is tapasztaltunk, viszont tény az, hogy becsületes igyekezettel és komoly megértési törekvéssel találkoztunk a hallgatók cca $\frac{2}{3}$ -ad részénél. Voltak kötelességmulasztók is, akiktől igyekeznünk kell az intézetet és egyházat megszabadítani. Egyébként az I. félévet jeles eredménnyel végezte 1 első és 2 harmadéves; jó eredménnyel 6 első, 6 második és 5 harmadéves, elégséges eredménnyel 22 első, 12 második, 14 harmad és 2 negyedéves; 1 tárgyból elégtelent kapott 1 első és 1 másodikéves (később javítottak); több tárgyból nem kollokvált igazolt betegség miatt 1 negyedéves, semmiből nem kollokvált 2 másodikéves, akik közül egyik külföldön tanult, a másik beteg volt és egy exmittált negyedéves, végre kimaradt a félév folyamán 1 első és 2 másodikéves.

A második félév tanulmányi eredménye a következő: jelesen végzett 1 első, 3 második és 1 negyedéves, jó eredménnyel 4 első, 3 második, 4 harmad és 2 negyedéves, elégséges eredménnyel 10 első, 11 második, 7 harmad és 8 negyedéves. Nem kollokvált egy tárgyból 5 első, 4 második, 2 harmadéves, két tárgyból 7 első és 1 másodikéves; minden tárgyból elmaradt 3 első és 4 másodikéves. Kimaradt 1 elsőéves, tanulmányi eredményének bejelentése előtt eltávozott egy másodikéves. 28 ifju maradt el egy vagy több kollokviumával, ebből igazolt betegség címén 2.

Amint látható, az eredmény csak közepeszerű; az I. félévben aránylag csak kevés kollokvium maradt el s azok is igazoltan, ebben a régebbiekhez képest előmenetel tapasztalható; de a II. félév végén viszont itt mutatkozott nagy visszaesés, amennyiben 26 ifju maradt el több-kevesebb tárgyból, ami azt mutatja, hogy többen vannak, főleg az I. évesek közt akiknek más pályára való lépése kívánatos és keresztülviendő.

3. *Theológiai alapvizsgálatot* az idén háromszor tartottunk: és pedig: 1. 1921 okt. 17—19-én, amikor jelentkezett 15 ifju, kik közül jelesen képesítetett 1, jól 4, elégségesen 5; három hó mulva tehető javítóra utasított 4, három hó mulva, utoljára tehető

javítóra egy. 2. 1921 dec. 20—21-én javító és pótló vizsgálatot, melyre teljes vizsgázó is jelentkezett 7, a javítókkal együtt 12 ifju, Elégtelenjeit kijavította 5, a teljes vizsgát elégségesen letette 3, évvégén teendő javítóra utasított 4 ifju. 3. 1922 június 21—22-én, melyre jelentkezett 18 ifju és pedig 4 javító és 14 teljes vizsgás. A javítósok mind a négyen kijavították elégtelenjeiket; a teljes vizsgát jeles eredménnyel letette 1 ifju (Kádár Ernő), jó eredménnyel 6 ifju, elégségesen 4 ifju, 3 hó mulva teendő javítóvizsgálatra utasított 3 ifju.

Theol. szakvizsgálat tartott kétszer: 1. 1921 okt. hó 17-én rendkívüli vizsgálat, melyen 2 jelölt közül az egyik jó, a másik egyszerű képesítést nyert és 2. 1922 június 19—21-én, melyre jelentkezett 11 jelölt, kik közül jeles képesítést nyert 1 (Tar Mihály) jó képesítést nyert 3, elégségest 4 jelölt, 3 hó mulva tehető javító vizsgálatra utasított 2, egy év mulva tehető javító-vizsgálatra 1 jelölt.

Theol. m. tanári vizsgálatot tett 1922 jun. 19-én Nagy Géza székelyszenterzsébeti lelkész aa, „A keresztyénség jövője“ c. szakdolgozata, szóbeli vizsgálat és próbaelőadása alapján, igen szép sikerrel a rendszeres theológiából. Isten áldását kívánjuk további munkájára!

4. *A tudományos pályázatok* az idén is meddön maradtak. Csak az évváró imára jött be egy pályamunka, Biró Mózes II. é. th.-tól, aki a Hóry-alap 20 lei jutalmát kapta érte és az évvárón elmondotta. Év végén *jutalmakat* kaptak: 1. Kerekes András zilahi vallástanár ajándékából 100 leit, mint az egyháztörténelemben legkiválóbb hallgató: *Olajos László* II. é.; 2. a héber nyelvből tanúsított kiváló eredményért 32—32 leit *Gulya Géza* és *Kiss János* I. é.; 3. Mint a legjobb homiletikai szemináriumi dolgozat írója és előadója 70 leit a Nagy Péter és Gr. Teleky alapból *Maksay Albert* IV. é.; 4. A Gr. Teleky alapból járó szorgalomdíjat, kiegészítve az adomány számla terhére 100—100 leire, *Biró Mózes* II. é. és *Tar Mihály* IV. éves hallgatók kapták.

5. *Külföldön* tanultak: *Szakács Kálmán* II. éves Budapesten; *Jeszenszky József* és *Musnay László* s. lelkészek Montpellierben, Franciaországban, ahol az ottani prot. theol. fakultás teljes ellátást és utiköltséget adott nekik; *Nagy András* s. lelkész Baselben és *Köblös Endre* s. lelkész Heidelbergben és Marburgban. Fakultásunk, amerikai segélyből 1000—2000 lei utisegélyt juttatott nekik. Ifjaink külföldi tanulmányozásából és ismerkedéséből anyaszentegyházunk életére nagy áldást várunk.

6. *Órarend és elvégzett tananyag az 1921—22-ik évben*

1. *A vallás az emberiség életében.* I. félévben heti 3 órán: szerda 11—12, péntek 9—11. I—II. éveseknek. Előadta: Dr. Mak-kai Sándor.

2. *A vallás lényege és értéke.* II. félévben heti 3 órán szerda 11—12, péntek 9—11. I—II. éveseknek. Előadta: Dr. Mak-kai Sándor.

3. *Héber nyelvtan.* Névmások, nevek, igék; a mondat-
elemei. Olvasási gyakorlatok, elemzés és fordítás a Gen. 1—6
alapján I—II. félévben heti 2 órán: hétfő d. e. 10—11, szerda
d. e. 9—10. Az I. éveseknek előadta: Dr. Kecskeméthy István.

4. *Ó-szövetségi exegesis.* Jób könyvének magyarázata válo-
gatott fejezetek alapján I—II. félévben heti 2 órán; hétfő
9—10, szerda 10—11. II—IV. éveseknek előadta: Dr. Kec-
skeméthy István.

5. *Új-szövetségi irodalomtörténet.* Az izagogika története.
Szövegtörténet. Kánontörténet. Az új-szövetségi könyvek ismerte-
tése I—II. félévben heti 2 órán hétfő 11—12, péntek 8—9. az
I—II. éveseknek előadta: Dr. Kecskeméthy István.

6. *Új-szövetségi exegesis* A „Héber“ és „Kolossé“ levél
részletes magyarázata I—II. félévben heti 2 órán: hétfő 8—9,
szerda 8—9. I—IV. éveseknek előadta: Dr. Kecskeméthy István.

7. *Ó-szövetségi vallástörténet.* I—II. félévben heti 2 órán
szerda 11—12, péntek 9—10. III—IV. éveseknek előadta: Dr.
Kecskeméthy István.

8. *A keresztyén vallás phaenomenológiája.* I—II. félévben
heti 4 órán hétfő 12—1, szerda 12—1, péntek 11—1. I—II. éve-
seknek előadta: Dr. Tavaszy Sándor.

9. *A keresztyén theologia phaenomenológiája.* I—II. félévben
heti 2 órán: kedd 11—12, szombat 9—10. III—IV. éveseknek
előadta: Dr. Tavaszy Sándor.

10. *Egyháztörténelmi szeminárium.* Justinus: Apológiájának
olvasása és felváltva önálló dolgozatok készítése az őskeresztyén-
ség és az ó-katholicizmus korból, különös tekintettel a magyar
theol. irodalom kritikai felhasználására (I. félév). A II. félévben,
nagy ker. személyiségek jellemrajza. Heti 2 órán: csütörtök d. u.
3—5. I—II. éveseknek vezette: Dr. Tavaszy Sándor.

11. *A filozofiai gondolkodás főirányai.* I. félévben heti 2
órán kedd 10—11, szombat 10—11. I—II. éveseknek előadta:
Dr. Tavaszy Sándor.

12. *Kant filozofiaja, követői és visszahatása.* II. félévben heti 2 órán: kedd 10—11, szombat 10—11. I—II. éveseknek előadta: Dr. Tavaszy Sándor.

13. *Filozofiai szeminárium.* Kant Protegomenájának olvasása I—II. félévben heti 1 órán: szombat d. u. 4—5. I—II. éveseknek vezette: Dr. Tavaszy Sándor.

14. *Evangelikus dogmatika* (evangeliumi üdvigazságok) I—II. félévben heti 3 órán: hétfő d. u. 2—3, szerda d. u. 2—4 I—IV. éveseknek (luth.) előadta: Dr. Kirchknopf Gusztáv.

15. *Evangelikus új szövetségi exegesis.* I—II. félévben heti 2 órán: csütörtök 8—9, szombat 8—9. I—IV. éveseknek (luth.) előadta: Dr. Kirchknopf Gusztáv.

16. *Evangelikus dogmatikai szeminárium.* I—II. félévben heti 1 órán: szombat d. u. 3—4. I—IV. éveseknek (luth.) vezette: Dr. Kirchknopf Gusztáv.

17. *Keresztyén erkölestan.* A filozofiai és keresztyén erkölcstan története és viszonya. Az etika alapvető problémái I—II. félévben heti 3 órán: hétfő 10—12, péntek 12—1. III—IV. éveseknek előadta: Dr. Makkai Sándor.

18. *Homiletika.* A gyülekezeti igehirdetés története és elmélete. Heti 2 órán: hétfő 10—11, szerda 9—10 egész éven át a II. éveseknek, előadta: Dr. Imre Lajos.

19. *Katechetika.* I. félévben heti 2 órán; szerda 12—1, péntek 8—9. III—IV. éveseknek előadta: Dr. Imre Lajos.

20. *Poimenika.* II. félévben heti 2 órán: szerda 12—1, péntek 8—9. III—IV. éveseknek előadta: Dr. Imre Lajos.

21. *Homiletikai szeminárium.* Kiadott textusokról egyházi beszédek írása, előadása, bírálata I—II. félévben heti 2 órán: péntek 10—12. III—IV. éveseknek. Vezette: Dr. Imre Lajos.

22. *Szonoklati gyakorlatok.* I—II. félévben heti 2 órán; kedd 9—10, szombat 9—10 az I—II. éveseknek vezette: Dr. Imre Lajos

23. *Bevezetés a gyakorlati teológiába.* Egész éven át heti 1 órán hétfőn 9—10 az I. éveseknek előadta: Dr. Imre Lajos.

24. *Az ifjuság gondozásának főkérdései* (special-kollégium) I. félévben heti 1 óra hétfő 12—1. III—IV. éveseknek előadta: Dr. Imre Lajos.

25. *Katechetikai gyakorlatok.* II. félévben heti 3 órán; kedd d. u. 5—¹/₂7, péntek 5—¹/₂7. III—IV. éveseknek. Vezette: Dr. Imre Lajos.

26. *Homiletikai gyakorlatok*. II. félévben heti 2 órán: hétfő 4—5, szerda 5—6. I—II. éveseknek. Vezette: Dr. Imre Lajos.

27. *Neveléstudomány Comemiustól*. I. félévben heti 2 órán: kedd 11—12, szombat 11—12. I—II. éveseknek előadta Dr. Imre Lajos.

28. *Neveléstan*. I. félévben heti 1 órán: kedd 8—9, II. félévben heti 3 órán: kedd 8—9, 11—12, szombat 11—12. I—II. éveseknek előadta: Dr. Imre Lajos.

29. *Népiskolai neveléstan, tanítástan és módszertan*. I—II. félévben heti 2 órán: kedd: d. u. 3—5. III—IV. éveseknek előadta: Pálmai Lenke.

30. *Gyakorlati tanítások a népiskola minden tárgyából s azok bírálata* I—II. félévben heti 2 órán: szombat 11—1. III—IV. éveseknek. Vezette: Pálmai Lenke.

31. *Szociális higiénie* III—IV. éveseknek heti 2 órán: kedd 8—10. a II. félévben. Előadta: Dr. Filep Gyula intézeti orvos és egészségtan tanár.

32. *Angol nyelv kezdőknek*. Egész éven át heti 2 órán hétfő 3—4, szerda 4—5 I—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Imre Lajos.

33. *Angol nyelv haladóknak*. Egész éven át heti 1 órán: péntek d. u. 2—3 I—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Imre Lajos.

34. *Német nyelv kezdőknek*. Egész éven át heti 2 órán: hétfő 3—4, szerda 4—5 I—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Kirchknopf Gusztáv.

35. *Német nyelv haladóknak*. I. félévben heti 1 órán: hétfő d. u. 4—5 I—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Kirchknopf Gusztáv.

36. *Egyházi ének és zene*. Egyházi énekek éneklése, zongora és harmonium játék, heti 2 órán: kedd 2—3, csütörtök 2—3 I—IV. éveseknek. Tanította: Kárpáthi Emil evangélikus ig. tanító.

37. *Román nyelv és irodalom* II. félévben I—II. éveseknek heti 2 órán: kedd 3—4, péntek 3—4. III—IV. éveseknek heti 2 órán: szerda 5—6, péntek 4—5. Előadta Dr. Joneşcu Péter helyett Miklós Viktor gimn. tanár.

C) Nevelés.

1. *Valláserkölcsi nevelés*. Az ifjúság valláserkölcsi nevelési hatásokat való tartása tanárkarunknak kiváló gondját képezte. *Internátusi életüket* az int. felügyelő őrizte ellen. Az ifjúság minden reggel a konviktusban *reggeli áhitatot* tartott énekléssel, imádsággal és bibliaolvasással. Minden *szombaton* este a tanári

kar tagjai tartottak az ifjúság és a tanári családok részvételével praeceseket. Az ifjúság a maga kebelében *bibliatanulmányozó kört* tartott fenn. Dr. Imre Lajos vezetése mellett résztvettek ifjaink mint kisegítők és csoportvezetők, a *vasárnapi iskolai* munkában; bevezeltettek a *cserkészeti* ismeretébe és vezetésébe; résztvettek az alsóvárosi parochiális körben a *konfirmációi előkészítésben* Vásárhelyi János lelkész aa ellenőrzése alatt.

Az *akadémiai* istentiszteleteket, a püspök úr részvételével, az idén is megtartottuk advent első vasárnapjától virágvasárnapig, két cyklusban, az ifjúság és a közönség élénk részvétele mellett. Perselypénzből kb. 2 diákunk ellátását fedezhettük. Márc. 14-étől kezdve 5 egymásutáni kedden este *akadémiai estélyeket* rendeztünk, nagy és folyton melegebben érdeklődő közönség részvételével. Ezen estélyek perselypénzét sajtó-alapra tettük félre. Az estélyek központja 5 felolvasás volt és pedig: Dr. *Tavaszy* Sándor két előadásban „A kultura lelkéről“ és „A szocializmus lelki rugóiról“, dr. *Kecskeméthy* István „A magyar nemzeti kultura lényegéről“, dr. *Imre Lajos* „A vallásos nevelésről“ és dr. *Makkai* Sándor „Az eszmények valóságáról“ tartott előadásokat. A felolvasásokon kívül a legjelesebb erdélyi magyar költők: *Reményik* Sándor, *Áprily* Lajos, *Berde* Mária, *Walter* Gyula verseik felolvasásával, *Rezik* Károly, *Tóth* Mária, *Jekim* Viktor, *Kovách* Gyula stb. ének-zeneművészek pedig kiváló zeneszámokkal tették az estélyeket kedvelté. Ifjúságunk köréből *Maksay* Albert verseivel, *Farkas* Béla énekével s a *theol. dalkör* énekszamaival járultak hozzá az estélyek sikeréhez.

Intézeti ünnepélyt rendeztünk okt. 31-én, a reformáció emlékére, amelyen zene-, ének- és szavalatszámok keretében dr. *Tavaszy* Sándor imádkozott, dr. *Imre Lajos* tartott hatalmas előadást „A reformáció, mint nevelési eszmény“ c. alatt (Megjelent: Reform. Szemle 1921. évf. 22—23 sz.) s dr. *Kirchknopf* Gusztáv tartott bibliamagyarázatot. Ugyane napon a ref. kollegium ünnepi istentiszteletén dr. *Makkai* Sándor hirdette az ígét. *Ifjúságunk* is rendezett a tanári kar engedélyével egy táncestélyt Kološvárt, febr. 15-én, amelyen hivatásuk komolyságához mért és megengedett társadalmi érintkezésben volt részük. Ez estély 15.374 L tiszta jövedelmét a konviktus, a könyvtár, a külföldi tanulmányalap, az ifj. ker. egyesület és a theol. kör között osztották meg. Az elmúlt években nagy sikerrel folytatott *vidéki körútaink* az idén, a tanárok nagy elfoglaltsága miatt, nem voltak továbbfolytathatók. Mind-

össze a tavalyról elmaradt szilágysági körút egy részletét tettük meg, midőn 1921 nov. 12—13-án dr. *Kecskeméty*, dr. *Tavaszy* és dr. *Imre* tanáraink néhány növendékünkkel a *zsibói* és *zilahi* gyülekezeteket keresték fel s igehirdetésükkel szolgálták a hívek lelki épülését. A gyülekezetek viszont több mint 7000 lei adománnyal viszonzták a lelki ajándékot. *Április 1. és 2. napjain* ifjúságunkat baráti látogatásukkal tisztelték meg *Musnai* László tekei lelkész, theol. magántanár és *Farkas* Jenő udvarfalvi lelkésztestvéreink. Az előbbi tud. előadást és akad. istentiszteletet, az utóbbi esti áhitatot és lelkipásztori beszélgetést tartott ifjúságunknak. Szolgálatukkal mély rokonszenvet és pályájuk iránti lelkesedést ébresztettek ifjainkban s látogatásuk alkalmas kiinduló pontnak mutatkozott egy további akció megindítására, melynek során a gyakorló lelkipásztorok és a theol. ifúság közti baráti és nevelői érintkezést óhajtjuk — a jövőendő érdekében — megteremteni.

Az ifjúság együttélésében azonban sokkal több komolyság és testvéri együttérzés kellene, hogy megnyilvánuljon. A tanári kar többi tagjai is, az int. konv. felügyelőjén kívül, meg-meglátogatták az ifjakat szobáikban, hogy munkálják azt a bizalmat, aminek egy nevelőintézetben a tanári kar és hallgatók között fenn kell állania. Ifjúságunk mindenestre láthatólag nehezebben nyerhető meg az, ami a tanári kar hő vágya s amin a tanári kar minden tagja is munkál, hogy meleg baráti viszony fejlődjék ki az intézetben együtt lakó és működő két fél között. Reményljük, hogy erre való törekvésünk nem lesz hiábavaló.

2. *Anyagi segélyezés.* Szegénysorsú hallgatóink az idén is élveztek segélyeket. Ezek között elsősorban a Bethlen ösztöndíjat, mely jelen évben is 5000 leit tett ki, három egyházmegyei: összesen 950 lei ösztöndíjat. A főtiszt. és mélt. Igazgatótanács útján a kultuskormány 15.000 lei segélyben részesítette hallgatóinkat, míg az evang. egyházközség az evang. hallgatók díjait legnagyobb részben 6550 lei értékben fedezte. Tanári karunk segélykép kiosztott 5277 leit. Az összes segélyezés összege így 32.777 leit tett ki az egyházközségi legátumokon kívül, melyek összege 119.804 lei volt, melyből egy hallgatóra átlag 1815 lei esett. Ilyenformán növendékeink oly tekintélyes segélyezésben részesülhettek, amelyet ma semmi más pályára való előkészület közben sehol nem találhatnának meg. A segélyezésért mindenkinek, elsősorban a kultuskormánynak e helyről is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

3. *Egészségi állapot*, az int. orvos jelentése szerint kielégítő volt; a tél folyamán egyszer lépett fel influenza-járvány, amely azonban könnyebb lefolyású volt s ápolószemélyzet híjján az ifjak egymást ápolták az int. felügyelő és orvos rendelkezései szerint. Nehány esetben egészségi okokból szabadságolás vált szükségessé, de év végén minden hallgatónk egészségesen fejezte be a tanévet.

III.

FÜGGELÉK.

1. Az intézet növendékeinek névsora az 1921—22 évben.

IV. évesek.

- 1 Czövek Róbert
- 2 Nagy Ákos
- 3 Orbay Erzsébet
- 4 Wesmás Károly (exmittált)

III. évesek.

- 1 Adorján Antal
- 2 Albert József
(évközben összevontan végezte
a IV. évet is.)
- 3 Balogh Ferenc
- 4 Bedő Béla
- 5 Daday István
- 6 Demeter István
(évközben összevontan végezte
a IV. évet is.)
- 7 Csorja Gyula
- 8 Csulak Ferenc
- 9 Kiss Zsigmond
(évközben összevontan végezte
a IV. évet is.)
- 10 Kováts Sándor
- 11 Lőrincz Samu (evang.)
- 12 Lukács László
- 13 Maksay Albert
(évközben összevontan végezte
a IV. évet is.)
- 14 Nagy Elemér
- 15 Paál Károly
(évközben összevontan végezte
a IV. évet is.)

- 16 Sándor István
(évközben összevontan végezte
a IV. évet is.)
- 17 Szabó Dénes
- 18 Tar Mihály
(évközben összevontan végezte
a IV. évet is.)
- 19 Tóth Jenő
- 20 Varró Mózes
- 21 Zólyomi Jenő

II. évesek.

- 1 Ady László
- 2 Barti Géza (görögpolitós)
- 3 Biró Mózes
- 4 Csekme Ádám
- 5 Elekes Gyula
- 6 Farkas Béla
- 7 Gráf József (görögpolitós)
- 8 Járay Márton
- 9 Kádár Ernő
- 10 Kállay István
- 11 Miske Lajos (görögpolitós)
- 12 Molnár Sándor (evang.)
- 13 Nagy Géza
- 14 Olajos László
- 15 Orbay Ferenc (görögpolitós)
- 16 Patay Lajos
- 17 Péter Lajos
- 18 Péter András

19 Rigó János (evang.)	15 Kiss János
20 gr. Teleky Ádám (kilépett)	16 Klózer György (görögpótlós)
21 gr. Teleky Károly (kilépett)	17 Lugossy István (görögpótlós)
22 Varga László	18 Miklósy Zoltán
23 Szakáts Kálmán
(külföldön tanult.)	19 Nagy Béla
	20 Nagyobb Péter
	21 Ponyiczky László
(evang., görögpótlós)

I. évesek.

1 Babos Sándor (görögpótlós)	22 Saja Sándor
2 Bardócz András (kilépett)	23 Simó János
3 Barthos László	24 Simó Zoltán
(évközben átlépett a II. évre.)
4 Bencze József	25 Simon Dezső
5 Berde Árpád	26 Simon Endre
(évközben átlépett a II. évre.)
6 Dávid Gyula	27 Somogyi Endre
7 Dénes Béla (evang.)	28 Spáczay Árpád
8 Dohy Árpád
(évközben átlépett a II. évre.)	29 Szabó L. Endre
(évközben átlépett a II. évre.)
9 Farkas Károly	30 Szakács Irén (evang. görögp.)
10 Gulya Géza	31 Székely András (görögp.)
11 Horváth Jenő	32 Szegedy György (görögp.)
12 Kállay Dezső	33 Szentes István
13 Keresztes Sándor	34 Szöllösy Árpád.
14 Kiss Géza (görögpótlós)	

2. Ifjusági egyesületek záró jelentései.

a) 1921—22. évi elnöki jelentés az Ifjusági egyesület működéséről.

A kolozsvári ref. theol. fakultás összevont Ifjusági Egyesülete az idén — mint az elmúlt évben is — három tagozatot foglalt magába: az *Ifjusági egyesület*-et, a *Theologus kör*-t és az *Ének- és zeneegyesület*-et. A három tagozat közös tiszttarral közös munkát végzett az év folyamán. Az Ifjusági Egyesület 1921 okt. 20-án tartotta alakuló közgyűlését, melyen a következő tisztviselőket választotta meg: Elnök: Maksay Albert. Alelnök: Tar Mihály. Titkár: Csulak Ferenc. Pénztárnok: Tóth Jenő. Alpenztáros: Csekme Ádám. Főjegyző: Kiss Zsigmond. Aljegyzők: Ady László és Péter Lajos. Ellenőrök: Nagy Ákos és Czövek Róbert. Főjegyzetkezelő: Kállay István. Aljegyzetkezelő: Szabó L. Endre. Könyvtáros: Adorján Antal. Lapkezelő: Zólyomi Jenő. Zeneszertári felügye-

lők: Farkas Béla és Kádár Ernő. Választmányi rendes tagok: Bedő Béla, Daday István, Lőrincz Samu, Nagy Elemér, Patay Lajos, Varga László, Simó Zoltán, Simon Endre. Választmányi póttagok: Csorja Gyula, Varró Mózes, Olajos László, Biró Mózes, Dohy Árpád. A tisztakar kiegészítéseken az 1921 okt. 28.-i közgyűlés Klózer Györgyöt alkönyvtárosul; az 1922 márc. 22.-i közgyűlés Csekme Ádámot, Ady Lászlót és Horváth Jenőt segédlapfelügyelőül választotta meg.

Az Ifjusági Egyesület működése a háborus évekéhez képest nem mutatott fejlődést. Az ifjuság jelentékeny része olyan hallgatókból állott, akik katonai szolgálatban töltött éveik beszámításának kedvezménye alapján rövidített idő alatt végezték, illetve végzik tanulmányaikat s emiatt nagyon kevés tevékenységet fejthettek ki más irányokban. Így a kör munkássága csak a jegyzetek kiadására és a vagyoni ügyek kezelésére korlátozódó adminisztrációs ténykedésben merült ki. Ebben a tekintetben kedvező képet mutat az évvégi mérleg, amennyiben az évkezdeti 14840'88 L. vagyónállomány, évvégéig 23760'80 L.-re gyarapodott, tehát az idei pénztári szaporulat 8919'92 L.-t tesz ki.

Az ifjuság — a Nt. tanári kar beleegyezésével — 1922 február 15.-én theologus bált rendezett, amelynek 15374 L. volt a tiszta jövedelme. Ebből 6000 L. a konviktusi élelmezés javítására használtatott fel; 3000 L. a külföldi tanulmányúti alaphoz, 1000 L. az I. K. E. alapjához, 3374 L. a Theol. kör tőkájéhez csatoltatott; 2000 L. a theol. könyvtárnak, végül — az elszámolás megtörténte után utólag beérkezett felülfizetésekből — 300 L. a ref. sajtóalapnak adatott át.

A theologusok közül Farkas Béla (ének), Saja Sándor (orgona, illetőleg harmoniumkiséret) és Maksay Albert (költemények), részt vettek Dr. Kecskeméthy István, Dr. Tavaszy Sándor, Dr. Imre Lajos theol. professzoroknak a szilágysági gyülekezeteket látogató körútjában s az ez alkalommal rendezett vallásos délutánok műsorában; szerepeltek továbbá a tanév második felében tartott theol. akadémiai estélyeken. Az énnékkar a reformáció emlékűnnepén, az akadémiai estélyeken, az akadémiai istentiszteleteken és az évzáró ünnepélyen működött.

Kolozsvár, 1922 június 18.

Maksay Albert
elnök.

b) A „Kolozsvári Ref. Theol. Fac. Ifjusági Keresztyén Egyesület“
évrő jelentése az 1921—22. isk. évről.

Legelőször is arra kívánok röviden rámutatni, hogy mi a célja tulajdonképen az Ifj. Ker. Egyesületnek és hogy — annak idején — miért volt szükség megalakítására?

E kérdésekre a következőkben próbálom felelni: szükségét éreztük egy olyan ifj. Egyesületnek a meglévőkön kívül, amely alkalmas teret nyujtana mindnyájunknak intenzív, céltudatos keresztyén diákmunkára. Egy baráti körre, egy meghitt baráti otthonra volt szükségünk, ahol őszinte emberek őszintén és megértő szeretettel dolgozzanak egymás építésén egy, a legnagyobb cél érdekében, amelyre elhívtak. Így ilyen gondolatokból, ilyen cél érdekében jött létre az Ifj. Ker. Egyesület; ez a célja és ezt a célját kell szolgálnia mindig. De célját csak akkor éri el, csak akkor valósította meg, amikor az ifjuság minden egyes tagja, — akik mindnyájan, akár mint pártoló tagok, akár mint működő tagok, tagjai az Egyesületnek — halálosan komolyan veszi a Krisztus ügyét, felelősséget érez minden eltöltött percéért; nemcsak, hanem öntudatos munkához is lát e cél érdekében. Az ilyen indításból jövő munka számára kell munkateret nyujtania az Ifj. Ker. Egyesületnek. Tehát nem az Egyesület, mint külső keret a lényeges, mert az egyesületi jelleg jelen esetben csak külső forma és arra szolgál, hogy egy rendszeres és egységes keresztyén munka lehetőségét biztosítsa.

Nem meglévő ifj. Egyesületeinket akartuk feleslegesekké tenni, sőt ezáltal épen kiegészíteni kívántuk azokat.

Ezek előre bocsátása után nézzük meg, hogy miben merült ki az Ifj. Ker. Egyesület keretein belül végzett munka az 1921—22. isk. évben?

Az évelején tartott alakuló gyűlésünkön a következők kérték fel, illetve választáltak meg a különböző munkakörök vezetésére:

1. Elnök: Szabó Dénes, majd az ő lemondása folytán Biró Mózes;
2. főtitkár: Maksay Albert;
3. biblia t. titkár: Tar Mihály;
4. szoc. t. titkár: Orbay Erzsébet, illetve az ő távolléte miatt Maksay Albert;
5. misz. t. titkár: Csekme Ádám;
6. iratterj. könyvtáros: Ady László;
7. pénztáros: Kállay István;
8. jegyző: Biró Mózes, majd helyette Horváth Jenő;

választmányi tagok: Járosy Andor, Dr. Mezey Mihály, Demeter István, Nagy Elemér, Farkas Béla és Olajos László.

A végzett munka a következőkben tekinthető át:

I. A bibliakörök munkája, amely egyesületi munkánk központi részét képezi, Tar Mihály vezetése mellett.

A bibliakörökön végzett munka felöleli: a) a szokásos biblia-tanulmányozó órákat, amelyeket az év elejétől, okt. 26-tól május 24-ig hetenkint egyszer, szerdán este $1/29$ órai kezdettel tartottunk. Rendszeres tanulmányozás tárgyát a János evangéliumának első öt fejezete képezte, amelyet felváltva végeztünk minden egyes alkalommal, különös súlyt helyezve a gyakorlati célra, a mi életünkre vonatkozó gondolatok kiemelésére. Itt nagy hálával tartozunk Dr. Kecskeméthy István professzor úrnak, aki a bibliaórákon felvetődött kérdésekhez való szeretetteljes hozzászólásával és tanácsaival minden izgató problémánkat segített megoldani, úgy szintén Dr. Imre Lajos professzor úrnak is;

b) a baráti megbeszélő órákat, amelyeket öt ízben tartottunk a II. félévben Járosy Andor evang. lelkész, választmányi tag vezetése mellett a következő problémákkal foglalkozva: 1. „Az elhívás.“ 2. „A munkás.“ 3. „A munka.“ 4. „Az út, módok és a cél.“ 5. „Az adományok és az eredmény.“ A megbeszélő órák bevezető előadásait Járosy Andor, Tar Mihály és Bíró Mózes tartották szabadon választott textusok alapján.

c) a szombat esti imaórákat, amelyeket szintén a II. félévben és pedig a precesek utáni időben tartottunk meg. Ez az imaóra a világ összes diákmozgalmainak közös imaórája. Minket magyar diák-testvéreink értesítettek erről és kértek fel egyben az imakö.össégben való részvételre, akikkel különben februártól kezdődőleg állandó összeköttetésben is lehetünk „Diákvilág“ c. lapjuk révén, amit készséggel küldötték meg Egyesületünknek.

II. A szociális-tanulmányi kör munkája. — A szoc. és miss. t. körök előre kidolgozott munkatervvel csak az idén kezdték meg működésüket a II. félév folyamán és pedig kéthetenként egy-egy előadás keretében.

A soc. tanulmányok vezetésére Orbay Erzsébetet kértük fel, illetve betegsége miatti távollétében Maksay Albertet, aki professoraink megkérdezésével a munkatervet a következőkben állította össze 1. „A socialismus történeti alapja, fejlődése Marx felléptéig.“ 2. „Marx elmélete, jelentősége a socialismus történetében.“ 3. „A socialismus története napjainkig.“ 4. „A socialismus viszonyának megállapítása az egyházzal, a vallással, a tudománnyal, az erkölcsiséggel, a művészettel szemben.“ A felvett pontok közül azonban

csak az első három dolgoztatott ki és pedig Maksay Albert, dr. Mezey Mihály ref. lelkész, választmányi tag és Kiss Zsigmond által; a többi tervbeveti pont a jövő évre maradt. Az előadások közül a 2-ik mint díszelőadás tartatott meg.

III. A misszió-tanulmányi kör munkája. A missziói tanulmányozást Csekme Ádám vezette; a munkatervet szintén professoraink, továbbá Kovács Benedek diakonissza ig. ur megkérdése után, a kapott tanácsok és útmutatások alapján a következőkben állította össze: 1. „A külmisszió lényege és célja. 2. „A külmisszió története, fejlődése és hősei.“ 3. „A külmisszió problemaköre.“ 4. „A belmisszió története.“ 5. „A romániai magyarság belmissziói problémái.“ 6. „A belmisszió feladata szociális téren.“ Előadásra az első három került; a többi ezekből is a jövő isk. évre maradt, az idő rövidsége miatt. Előadók: Csekme Ádám, Olajos László és Kállay István.

IV. Az iratterjesztés. Valamennyi között ez volt a legintenzívebb az idén. Vezetője: Ady László. Év elején könyvtárunk 228 drb füzetet tartalmazott 101·50 leu értékben. Az év folyamán a „Diakonissza ház“-tól bizományba kaptunk az ifjúság közötti eladás végett 5% jutalék ellenében 200 drb részben tudományos, részben építő irányu könyvet; úgyszintén az Egyházkerülettől is vásároltunk 71 drb tudományos könyvet. Továbbá adományba kaptunk 141 drb és a M. E. K. Dsz.-től hozattunk 36 drb részben könyvet, részben pedig füzetet. Már most az így összegyűjtött 676 drb könyvből és füzetből az ifjúság között eladtunk 510 drb.-t 4098 leu értékben, de ebből fedezve a könyvek vételárát, a könyvtár tiszta jövedelme készpénzben 618·50 leu. Ezt az összeget hozzáadva a jelenleg meglévő könyvek értékéhez, ami 565·50 leu, eredményezi könyvtárunk jelenlegi összes értékét, ami 1184 leu az év elején átvett 101·50 leu értékkel szemben nem számítva le természetesen azt a 158·50 leut sem, ami jelenleg még a hátralekösoknál van.

V. Pénztári egyenlegünk szintén tetemes haladást mutat. Pénztáros: Kállay István. Az év elején átvett 120 leu ellenében jelenlegi egyenlegünk az évközben felmerült sok kiadásunk dacára is 1007·50 leu. Pénztárunk jövedelem forrásai ez évben az adományok, gyűjtések; továbbá a Theologus Kör anyagi támogatása mellett lelitografáltatott, de az líj. Ker. Egyesület vagyonát képező predikációk tiszteletdíja, amiért ez alkalommal is köszönetet mondunk a Theologus Kör vezetőségének. Pénztárunk ez évi összes

bevétele ideértve könyvtárunk forgóidőkéjét is 6074.50 leu, összes kiadása pedig 4003 leu. Egyesületünk készpénz egyenlege tehát 2191.50 leu, beleértve a tavalytól átvett 120 leut is, amiből azonban 158.50 hátralék.

A könyvtár és a pénztár jelenlegi értéke együtt tehát 2757 leu, szemben a tavaly évi 221.50 leu értékkel.

Egyesületünket ez évben mindössze Mr. Morgan, a „World' Student Christian Federation“ iinkára kereste fel kolozsvári útja alkalmával. Meleg szeretettel érdeklődött munkánk és Egyesületünk állapotáról, majd pedig búzditva a megkezdett munka intenzív folytatására és Isten áldását kérve a további előhaladásra, eltávozott körünkből. Ezenkívül Miss Prys, szintén a „World' Student Christian Federation“ tagja, kolozsvári tartózkodása alkalmával március 6-án tartott beszédében felhívta az itteni erdélyi magyar ifjúságot, tehát nemcsak a Theologia ifjúságát, hogy csatlakozzék a „World' Student Christian Federation“-hez. Ez alkalommal meg is tettük az előkészületeket tanárelnöknöknél és igazgatóknál arra nézve, hogy élve a jó alkalommal, Egyesületünket, mint önálló ker. diákmozgalmat, Miss Prys által bejelentjük a „World' Student Christian Federation“ központjának és kérni fogjuk, hogy minket is katalógusába felvegyen. De épen a Miss Prys felhívását mérlegelve, úgy gondoljuk, hogy a bejelentést akkorra hagyjuk, amikor Egyesületünk egész erdélyi magyar ifjúságát, mint szervezett egészet képviselni tudja, aminek megvalósulását Isten segítségével rövid időn belül reméljük is. A külső kapcsolat a „World' Student Christian Federation“ és az Ifj. Ker. Egyesület között ez évben mindössze csak annyi volt, hogy megrendeltük Egyesületünk részére az „Omnes unum sint“ c. hivatalos angol lapjukat, hogy ez által, ha fogyatékoson is, bizonyos szellemi közösségben lehessünk velük és hisszük, hogy ez a töredékes szellemi kapcsolat szorgalmas angol tanulás mellett rövid időn belül teljessé lesz.

Ezen kívül a külföldön tanulmányozó diáktársainkkal is fenntartottuk az összeköttetést, akiktől szintén kaptunk német (Baselből) és francia (Montpellierből) diáklapokat, amelyekből a vállalkozók fordítottak egyes részeket és tettek közzé az egyes össze-jövedelek alkalmával; különösen megköszönjük e helyről is a Szakács Irénke szépen sikerült francia fordítását.

Végig tekintve Egyesületünk ez elmúlt életévét, láthatjuk, hogy működését teljesen a Theologia falain belül végzi; tehát meglehetősen szűk az a munkakör, amelyen mozog Erdély ma-

gyar ifjúságához képest. És miért van ilyen szűk munkaköre az Ifj. Ker. Egyesületnek? Nem hallgathatjuk el az okát; azért, mert — jóllehet az évvégi működő tagok száma az év elején jelent kezettek számát kétszeresen is meghaladja — az ifjúsági munkát olyan felesleges valaminek tartva, nem kívánunk mindnyájan résztvenni benne. És éppen ezért nem vehettük fel ez évben a kapcsolatot az erdélyi kollegiumok ifjúságával; ezért kellett elhalasztanunk egyelőre a tervbe vett szünidei ifj. konferenciát; és még ezeken kívül sok minden éppen ezért bukott meg. Pedig ennek az Ifj. Ker. Egyesületnek sokkal magasabb a célja még annál is, hogy csak közöttünk munkáljon; mert mint az erdélyi egyetlen magyar főiskola ilyen természetű egyesülete éppen az Ifj. Ker. Egyesület van hivatva arra, hogy Erdély magyar ifjúságát magába egyesítse, szellemével áthassa és mindenhol a legteljesebb mértékben képviselje. Nagy célok, nagy ábrándok. Megvalósításukhoz mire van szükség? Munkás diákokra! Ránk van szükség, ránk mindnyájunkra s mihelyt mind készen állunk e cél szolgáltatásban, az elérhetetlennek látszó célok valósággá váltak.

— Egyesületünknek a nyári szünidő alatt felmerülő ügyeit alapszabályaink értelmében a nyári előkészítő bizottság intézi Olajos László, mint helyben lakó működő tag vezetése mellett.

Kelt Kolozsváron, 1922 június 18-án.

Biró Mózes,
az Ifj. Ker. Egy. e. i. elnöke.

3. Pályakérdések és jutalmak az 1922/23. évre.

1. A *héber nyelvből* az I. évesek számára: szóbeli nyílt versenyen a legtöbb haladást tanusítónak, jutalma a gróf Teleky-alapból 64 lei. A verseny anyaga az egész évi anyag és a Gen. 49. fejezete.

2. *Tudományos irodalmi pályatétel*, a tanárkar 90—1922. sz. határozatából a Szász Domokos és gr. Teleky-alapok összevont két évi kamataiból ezúttal az *ótestamentumi* iud. köréből tűzetik ki a következőképen: Ezékiel helye az ószövetségi vallás történetében és 8, szabadon választott, legjellegzetesebb fejezetének exegetikai kidolgozása. Jutalma: 500 (ötszáz) lei.

3. *Kerekes* András zilahi vallásánár ajándékából 150 lei pályadíj tűzetik ki az általa megállapított következő egyháztörténeti pályatételre: Az erdélyi református egyház hatása a magyar nemzeti életre a múltban és a jelenben.

4. *A gyakorlati theológiából:* a) A legjobb homiletikai szeminárium dolgozat írójának és előadójának a Nagy Péter és gr. Teleky-alapból 70 lei.

b) Valamelyik XIX. századbeli magyar erdélyi igehirdető ismertetése. Jutalma dr. Ravasz Lászlóné adományából 150 lei.

c) Egyházi keszéd Eféz. 4:1--6. alapján. Jutalma a Molnár Albert-alapból 40 lei.

d) Predikáció műfordítás (benyújtandó az eredeti beszéd is). Jutalma a Nagy Péter-alapból 80 lei.

e) Évzáró ima. Jutalma a Hory Béla-alapból 20 lei.

5. *A legjobb harmoniumjátészónak* nyílt versenyen. Jutalma a Szász D.-alapból 140 lei.

6. *Az erdélyi ref. egyházalkotmány* kifejlődésének ismertetése és mai állapotának bírálata, esetleges reformjavaslatokkal. Jutalma a Bartók-alapból 160 lei.

7. *Jutalmak:* Zwingli-alapból 50 lei jeles tanulónak; gr. Teleky-alapból 24—24 lei a két legszorgalmasabb tanulónak; a Deák Sándor-alapból 60 lei végzett, szegénysorsu, kiv. szorgalmú tanulónak palástra.

Pályaművek idegen kézzel írva, lapszámozva, bekötve, jeligés levéllel ellátva 1923 május hó 1-én déli 12 óráig a fakultás igazgatójához adandók be s ugyaneddig és ugyanott jelentkezhetnek a nyílt pályázaton résztvevők is. Később érkezett pályamunkák vagy jelentkezések nem vétetnek figyelembe.

A tanári kar 1922 június 1-i gyűlése 90. sz. határozatából

Dr. Makkai s. k.
igazgató.

4. Értesítés az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai fakultásáról az 1922—23. tanévre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai fakultására úgy a *tanintézetbe*, mint az *internátusba* és *a vele kapcsolatos konviktusba* a *felvételért való folyamodványok* a) keresztlevél, b) érettségi bizonyítvánnyal (nem görög-pótló gimnáziumi érettségivel), vagy leckeönyvvel (index), vagy ezek hitelesített másolatával felszerelten és a fakultás igazgatóságához címzetten **dr. Makkai Sándor igazgató** kezéhez folyó évi augusztus hó 15-ig küldendők be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakását: község (esetleg utca, házszám), utolsó posta és vármegye.

Az előző évben is az intézet kötelékében volt növendékeknek, — amennyiben okmányaikat ki nem vették és ösztöndíjat nem kérelmeznek — elég csak levélben jelentkezniök, *de e jelentkezés okvetlen szükséges.*

2. *Díjak.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával beiratkozási díj közös cím alatt — nyugdíjjárulék (20 lei), könyvtárdíj (10 lei), felszerelési díj (8 lei), ifjusági egyleti díj (12 lei), theologus theol. körü díj (8 lei) — összesen egy évre 58 leit tartozik fizetni.

Internátusi díj egy évre 500 lei, konviktusi díj egy évre 1600 (ezerhatszáz) lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratáskor és február 1-én.

Az előljáróság a konviktusi és internátusi díjak *felemelésének jogát fentartja magának.* A bejövételkor minden növendék tartozik magával hozni 10 (tíz) kg. zsirt és 150 (egyszázötven) kg. búzát, melynek ára a befizetendő konviktusi díjba bele nem fog számíttatni és annak kiegészítő részét képezi. E természetbeli befizetés nélkül az internátus konviktusba senki fel nem vétetik. A termények a beiratkozáskor Kolozsvárt is beszerezhetők, vagy piaci árban megválthatók.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők és a szülők (gyám) által megfelelő tanukkal (egyik lehet az illetékes lelkész) tanuzott és kezesekkel kezesezt „Kötelezvény“-ben vállalandók el, melynek ürlapja a felvételi értesítéskor mindenkinek megküldetik s megfelelően kitöltve, aláírva, a beiratkozáskor adandó be. *Aki a kötelezvényt a beiratkozás alkalmával be nem nyújtja, az internátusba és konviktusba föl nem vétetik.*

3. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* (Lásd 700—1909. egyh. kerületi közgy. jksz. Szabályzatot.) Az intézet beiratkozott növendékeinek a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára:

α) Minden ref. vallású theologusnak, amennyiben az előirt feltételeknek megfelel, tandíjmentesség a theol. fakultáson hallgatót tárgyak után, amennyiben az indexeikkel renüben vannak, amennyiben pedig nincsenek rendben, a protestánsok 100 leit fizetnek *tandíj* címen.

β) 16 drb ösztöndíj a nagyenyedi Bethlen-kollégiumtól járó fejedelmi alapítványból. (A mult évben fejenként 312 lei 50 bani volt.)

γ) 4 drb 300 leies (nagyenyedi, küküllői, széki 2 drb) és 1 drb 60 leies (orbai) egyházmegyei stipendium.

δ) Ünnepi követségek (legatio), melynek értéke a múlt évben fejenként átlag 1800 leit tett ki.

ε) 1650 lei pályadíjakra.

ζ) Alkalmi segélyek, amelyek összege az idén cca 20.000 lei volt.

Összes segély — a tandíjmentességet nem számítva — körülbelül évi 130.000 lei. Úgy, hogy a drágaság által okozott konviktusí díjemelést az erkölcsi és tanulási kívánalmaknak megfelelő ifjak, mint a múlt évben, úgy a jövőben sem fogják megérezni.

A β) alatt jelzett ösztöndíjakért a folyamodványok a Bethlen-kollégium Méltóságos Előljáróságához, a γ) alatiakért az illető egyházmegye tanácsához címzendők, de mindenik a theol. fakultás igazgatóságához adandó *be jolyó évi augusztus 15-ig*. A tanári kar ezeken kívül alkalmi segélyeket is ad; ezeket is augusztus 15-ig kell folyamodni, később és évközben jött kérvények nem vétetnek figyelembe. Mindenki, aki bármily segélyért vagy ösztöndíjért folyamodik, folyamodványában köteles kijelenteni, *hogy a tanári kar által részére kijelölendő intézeti vagy egyházi munkában készséggel részt vesz és enemű megbízatásait pontosan teljesíti*. E külön munkák nem fognak ellenében állani pályájára való készülésével, sőt azt fogják kiegészíteni és alaposabbá tenni. Az ösztöndíjakért való folyamodványokhoz, a felvételi kérelemhez csatolandó okmányokon kívül (I. pont) mellékelni még: a szülők ez évben kiállított hitelesített adókönyvi kivonatát és családi értesítőjét. *Aki a jelzett időig nem folyamodik vagy nem jelentkezik* — még ha a stipeniumot élvezte is — *eltávozottnak tekintetik* s helye mással töltetik be.

4. *Beiratkozás*. A jövő tanévre való beiratkozások szeptember hó 15. és 16. napján lesznek.

5. *Internátus*. A benntakásra felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be.

Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 drb asztalkendőőt megjelevezve.

6. *A konviktus*. A konviktusban a főzés szept. 17-én kezdődik.

7. *Az 1922—23. tanév ünnepélyes megnyitása* szeptember hó 17-én d. e, 11 órakor lesz a fakultás dísztermében.

8. A javító- és pótlókollokviomok szeptember 14-én lesznek.

9. Esetleges tudakozódások a theol. fakultás igazgatójához intézendők (Cluj—Kolozsvár, Ref. Theologia).

Dr. Makkai Sándor,
a ref. theol. fakultás igazgatója.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Az intézet állapota.

A) <i>Szellemi állapot</i>	Oldal
a) Halóságok, tanárok	3
b) Hallgatók	8
B) <i>Anyagi állapot</i>	
a) Tanintézet	— 9
b) Internátus—konviktus ---	11
C) <i>Tan- és nevelőeszközök</i>	12

II. Az intézet működése.

A) <i>Adatok az isk. év történetéhez</i>	14
B) <i>Fegyelem, oktatás és nevelés</i>	
a) <i>Fegyelem</i>	16
b) <i>Oktatás</i>	17
1. Tanárok irod. munkássága, tankönyvek	17
2. Tanulási eredmény	18
3. Vizsgálatok	18
4. Tudományos pályatételek, jutalmak	19
5. Külföldi tanulók	19
6. Órarend és elvégzett tananyag	20
C) <i>Nevelés</i>	22
1. Val'áserkölcsi nevelés ---	22
2. Anyagi segélyezés	24
3. Egészségi állapot	25

III. Függelék.

1. Az intézet növendékeinek névsora	26
2. Az ifj. egyesületek zárójelentései	— 27
3. Pályakérdések és jutalmak az 1922/23. évre	33
4. Értesítés az 1922/23 iskolai évre	34